

Dosarul nr. 2ra-46/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. D. Tricolici)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Bulgac, V. Cotorobai, Gr. Dașchevici)

DECIZIE

29 ianuarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Nina Vascan

examinând recursul declarat de către Vitalie Pavalati, reprezentat de avocatul Ghenadie Odobescu

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Vitalie Pavalati împotriva Inspectoratului Național de Patrulare și Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 15 august 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de către Vitalie Pavalati, reprezentat de avocatul Ghendaie Odobescu și menținută hotărârea din 21 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, prin care a fost respinsă acțiunea

constată:

La 17 aprilie 2018, Vitalie Pavalati, reprezentat de avocatul Ghenadie Odobescu a depus cerere de chemare împotriva Inspectoratului Național de Patrulare și Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că la 18 februarie 2017 ora 07:45 în or. Edineț, în apropierea cercului spre raionul Briceni, conducând autovehiculul, a fost stopat și supus testării cu aparatul „Drager”. Conform rezultatelor alcooltestului „Drager” s-a constatat că la 18 februarie 2017 ora 07:52, concentrația vaporilor de la alcool în aerul expirat era de 0,21 mg/l. La 18 februarie 2017 a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție în acest sens, fiind consemnat precum că Vitalie Pavalati conducea vehiculul în stare de ebrietate alcoolică, astfel comițând o contravenție prevăzută de art. 233 alin. (1) Cod contravențional.

Totodată, a indicat că, nefiind de acord cu rezultatul alcooltestului „Drager”, în conformitate cu prevederile pct. 6 lit. e) din Regulamentul privind modul de testare alcoolică și examinare medicală pentru stabilirea stării de ebrietate și naturii ei, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 296 din 16 aprilie 2009 (în continuare Regulament), a făcut o examinare medicală cu recoltarea probelor biologice.

Respectiv, conform hemoleucogramei, efectuate la 18 februarie 2017 ora 12:15, s-a stabilit că în sânge se conține 0,2% alcool etilic. Acest raport a fost prezentat în primă instanță și anexat la materialele cauzei contravenționale.

De asemenea, a menționat că în temeiul pct. 3 din regulament, se stabilesc, pentru conducătorii de vehicule, următoarele concentrații maxime admisibile de alcool: a) în sânge – 0,3 g/l; b) în aerul expirat – 0,15 mg/l.

Astfel, cu referire la prevederile pct. 3 lit. a), pct. 6 lit. c) din regulament, a punctat că vehiculul a fost condus într-o stare de ebrietate produsă de alcool ce nu depășește gradul maxim admisibil stabilit de lege.

Prin hotărârea din 16 iunie 2017 a Judecătoriei Edineț sediul central, ca urmare a examinării cauzei contravenționale, deși și-a exprimat poziția privind nevinovăția sa, dânsul a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzute de art. 233 alin. (1) Cod contravențional, fiindu-i aplicată amenda în mărime de 150 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a conduce vehicule pe un termen de 2 ani.

Prin decizia din 27 septembrie 2017 a Curții de Apel Bălți a fost admis recursul, rejudecată cauza și încetat procesul contravențional. Instanța de apel și-a justificat soluția prin faptul că nu s-a confirmat starea de ebrietate și respectiv, nu sunt întrunite toate elementele contravenției, fiind constatată lipsa faptului contravenției. Astfel, a considerat că sancționarea lui de către agentul constatator s-a realizat în lipsa temeiului legal, prin ce s-a încălcat principiul dreptății, care este unul de bază în procesul contravențional.

La fel, reclamantul a afirmat că prin acțiunile ilegale, neîntemeiate ale agentului constatator i-au fost cauzate stări de nervozitate care au condus la suferințe psihice, deprimare și ca urmare, se impune repararea prejudiciului moral.

Citând prevederile art. 45 Cod contravențional, art. 6 par.1 CEDO, având în vedere că prin prisma jurisprudenței CtEDO abaterea pentru care a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție, prin natura sa este „penală”, precum și odată ce a fost încetat procesul contravențional în privința sa, reclamantul a considerat oportună repararea prejudiciului moral.

A menționat că prin tragerea la răspundere contravențională, i-a fost atins dreptul prevăzut la art. 53 din Constituție, iar suferințele psihice provocate urmează a fi compensate prin acordarea unei despăgubiri.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 14 alin. (1), (2), 15, 616 alin. (1), 1422 alin. (1), 1423 Cod civil, art. 45 Cod contravențional, art. 96, 166-167 CPC, art. 41 CEDO.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea în mod solidar de la Inspectoratul Național de Patrulare Nord și de la bugetul de stat al RM a sumei de 20000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și a sumei de 1000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Prin hotărârea din 21 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată a lui Vitalie Pavalati împotriva Inspectoratului Național de Patrulare și Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin decizia din 15 august 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Vitalie Pavalati, reprezentat de avocatul Ghenadie

Odobescu și menținută hotărârea din 21 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru.

La 18 septembrie 2019, prin intermediul Oficiului Poștal, Vitalie Pavalati, reprezentat de avocatul Ghenadie Odobescu, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 15 august 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea integrală ca fiind ilegală și neîntemeiată a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, judecarea recursului și pronunțarea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă.

În motivarea recursului a invocat că atât prima instanță, cât și instanța de apel nu au luat în considerare jurisprudența națională în cauze similare (Nigolean vs MJ al RM, IP Edineț, decizia CSJ din 03 aprilie 2019).

Totodată, a menționat că instanța de apel nu a examinat cauza sub toate aspectele, nu a apreciat probele la justa valoare. Soluția instanței de apel este una pripită, fără elucidarea pe deplin a circumstanțelor cauzei și fără determinarea exactă a naturii litigiului, criteriu care presupune în sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele.

La 7 noiembrie 2019, Inspectoratul Național de Patrulare a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursului declarat de către Vitalie Pavalati, reprezentat de avocatul Ghenadie Odobescu.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 18 septembrie 2019 împotriva deciziei din 15 august 2019 a Curții de Apel Chișinău, în termenul legal.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

După cum denotă actele cauzei, Vitalie Pavalati înaintând acțiunea în judecată împotriva Inspectoratului Național de Patrulare și Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a solicitat încasarea în mod solidar de la Inspectoratul Național de Patrulare Nord și de la bugetul de stat al RM a sumei de 20000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și a sumei de 1000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii, pe care a respins-o ca fiind neîntemeiată.

Judecând apelul declarat de către Vitalie Pavalati, reprezentat de avocatul Ghenadie Odobescu, instanța de apel a respins apelul și a menținut hotărârea primei instanțe.

În susținerea poziției sale, instanța de apel a concluzionat că temeiurile ce determină răspunderea statului în baza Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 sunt exhaustiv indicate la art. 3 coroborat cu art. 6, însă care nu se întrunesc în speță și astfel pretențiile reclamantului sunt nefondate integral.

Instanța de recurs conchide, însă, că o astfel de concluzie a instanței de apel este una pripită, fapt ce rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată și din specificul obiectului acțiunii în cauză, instanța de recurs reține că, contrar acestor prevederi, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra motivelor invocate în apel, circumstanțelor pricinii și cadrului legal, fără a da o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu materialul probator și normele de drept ce reglementează acest aspect.

Astfel, la caz, este de principiu că Vitalie Pavalati prin cererea de chemare în judecată, pretinde la repararea prejudiciului moral ca urmare a pornirii în privința sa a procesului contravențional, în temeiul procesului-verbal cu privire la contravenție întocmit de către agentul constator cu nr. MAI03624846 din 18 februarie 2017, în acest sens invocând prevederile art. 14 alin. (1), (2), 15, 616 alin. (1), 1422 alin. (1), 1423 Cod civil, art. 41 CEDO, art. 45 Cod contravențional, art. 96, 166-167 CPC.

Ca consecință, având în susținere prevederile art. 240 alin. (3) CPC, instanța judecătorească urmează să adopte hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Cu toate acestea, instanța de apel, într-un mod confuz, constatând netemeinicia cererii de chemare în judecată, trecând cu vederea circumstanțele de drept pe care reclamantul și-a întemeiat pretențiile sale în cererea de chemare în judecată și pe parcursul examinării pricinii în fond, a supus cauza examinării în ordine de apel prin prisma prevederilor Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, menționând că în speță nu se întrunesc niciunul din temeiurile prevăzute expres de art. 3 din legea menționată, ce ar atrage răspunderea statului în contextul invocat de către Vitalie Pavalati.

În acest aspect, instanța de recurs relevă că prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor

judecătorești, ca fiind aplicabile speței date, au fost invocate de către Vitalie Pavalati numai în cererea de apel, pe când dispozițiile art. 372 alin. (3) CPC, direct stipulează că în apel nu se poate schimba calitatea procedurală a părților, *temeiul* sau obiectul acțiunii și nici nu pot fi înaintate noi pretenții.

Or, după cum a fost deja menționat Vitalie Pavalati și-a întemeiat cererea de chemare în judecată, susținută de altfel fără modificări în prima instanță, doar pe prevederile art. 14 alin. (1), (2), 15, 616 alin. (1), 1422 alin. (1), 1423 Cod civil, art. 41 CEDO, art. 45 Cod contravențional, art. 96, 166-167 CPC.

Astfel, reieșind din specificul acțiunii deduse judecării la caz și în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei pretențiilor înaintate, era indispensabil, alături de cele constatate, de a verifica cerințele formulate prin prisma pretențiilor enunțate în prezentul litigiu în raport cu normele de drept invocate în cererea de chemare în judecată de către Vitalie Pavalati și susținute pe parcursul examinării cauzei în prima instanță.

În acest context, instanța va menționa că cerințele din acțiune nu trebuie reduse numai la fundamentul raportului juridic dedus judecării, ci și la temeiurile de drept ale cererii.

Temeiul juridic al dreptului valorificat prin cerere, nu poate fi confundat nici cu cauza acțiunii, dar nici cu dreptul subiectiv și nici cu mijloacele de dovadă ale temeiului juridic.

Mai mult că instanța de apel și-a argumentat soluția doar prin prisma prevederilor Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, fără a constata temeinicia sau netemeinicia hotărârii primei instanțe sub aspectul prevederilor legale invocate de reclamant și reținute de prima instanță.

Superficialitatea examinării cauzei atât de către prima instanță, cât și de către instanța de apel se atestă, de altfel, și prin faptul că, deși Vitalie Pavalati a indicat în calitate de pârâți Inspectoratul Național de Patrulare Nord și Ministerul Justiției, solicitând încasarea prejudiciului moral în mod solidar de la Inspectoratul Național de Patrulare Nord și de la bugetul de stat al RM prin intermediul Ministerului Justiției, instanțele de judecată ierarhic inferioare nu și-au motivat în niciun mod poziția cu referire la cerința lui Vitalie Pavalati înaintată împotriva Inspectoratului Național de Patrulare, prin prisma art. 45 Cod contravențional.

Or, reprezentantul Inspectoratului Național de Patrulare a invocat în referință că Inspectoratul Național de Patrulare nu poate fi obligat în achitarea cărorva prejudicii, în situația în care agentul constator nu a aplicat în privința lui Vitalie Pavalati nicio sancțiune contravențională, dar a întreprins numai măsuri de constatare a contravenției prevăzute de art. 233 alin. (1) Cod contravențional, întocmind în acest sens procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI03624846 din 18 februarie 2017 și conducându-se de prevederile art. 400 alin. (5) Cod contravențional, remițând procesul-verbal cu privire la contravenție spre examinare în fond instanței de judecată competente (f. d. 59 verso).

Sub aspectul celor relatate se constată că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitatea de a exercita controlul

judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

În concluzie și în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse examinării.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Față de cele de precedent, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanței de apel și de a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel, deoarece eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și rejudecând-o, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Vitalie Pavalati, reprezentat de avocatul Ghenadie Odobescu.

Se casează decizia din 15 august 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Vitalie Pavalati împotriva Inspectoratului Național de Patrulare și Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată, cu remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Nina Vascan